

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

ESCOLA DE
TREBALL SOCIAL

COL·LEGI OFICIAL
DE TREBALL SOCIAL
DE CATALUNYA

CURS DE POSTGRAU

ADOLESCENTS I JOVES MIGRANTS NO ACOMPANYATS PERSONES EN TRÀNSIT A LA RECERCA D'UNA VIDA DIGNA

2a EDICIÓ, 2019-2020

Els adolescents i joves migrants no Acompanyats (coneguts com a MENA) està present en diferents països europeus i nord-americans. És una problemàtica que requereix d'una mirada àmplia des de diferents nivells (polític, institucional, professional ...). Els factors de risc i les situacions d'exclusió que viuen aquests menors i joves en els nostres països, sovint contradiuen els principis establerts en la convenció dels drets de la infància.

En el transcurs d'aquests darrers 20 anys del fenomen, ha existit un oscil·lació en aquest flux migratori, tot i així, en els últims anys, l'arribada de menors s'ha incrementat considerablement, essent Catalunya una de les comunitats autònomes amb més incidència al llarg d'aquests anys. L'espectacular augment de l'arribada de adolescents i joves des de 2017 fins l'actualitat, i la previsió que vagi "in crescendo", obre el debat sobre la recepció i la integració d'aquest col·lectiu amb garanties. El fràgil equilibri entre protecció i control de fluxos migratoris evidencia les grans dificultats de les administracions per fer front a aquest fenomen. Aquest increment ha suposat una saturació i sobredemanda en el circuit d'atenció a la infància i adolescència, el qual precisa de professionals degudament formats i

conexedors de les realitats que envolten el fet dels MENA, per tal de poder atendre'ls i implementar els recursos més idonis que ens ajudin a assolir la integració a casa nostra d'aquests adolescents i joves que van decidir emprendre un projecte migratori per millorar les seves vides i la dels seus familiars.

La UFR Escola de Treball Social de la Universitat de Barcelona, el Col·legi de Treball Social de Catalunya i la Fundació IDEA, han dissenyat conjuntament el Curs de postgrau Adolescents i Joves Migrants No Acompanyats: Persones en trànsit a la recerca d'una vida digna, per oferir a les institucions públiques, les entitats socials, i els/les professionals dels diferents camps del treball social i de l'acció social, un corpus formatiu sobre els nous paradigmes que estan cridats a transformar profundament el model vigent d'atenció a les persones migrades adolescents i joves, reorientar el rol dels/les treballadors/es socials i altres professionals de l'acció social que hi intervenen en l'acompanyament, l'atenció i el suport; per impulsar en els propers anys els necessaris canvis sistèmics i instrumentals que ho facin possible, incorporant el procés migratori com a part intrínseca a la intervenció social.

QUAN ES FARÀ:

- Divendres a la tarda (16 a 20h) i dissabte al matí (9.30 a 13.30h)

QUINA DURADA TÉ:

- Una durada total de 250 hores repartides en 30 crèdits

LLOC DE REALITZACIÓ:

- Sessions del curs al Campus Mundet de la UB.
- Seminaris i esdeveniments especials al Col·legi de Treball Social de Catalunya.

COM S'ARTICULA:

- Seminaris amb ponències magistrals de professionals reconeguts nacionalment i internacional.
- Sessions teòriques i pràctiques de professorat i professionals experts.
- Relats en primera persona de joves del col·lectiu que abordaran els recorreguts del sistema i exposaran la seva vivència personal.
- Visites pràctiques en dispositius, centres i serveis públics i del tercer sector social pioners.
- Viatge d'estudis i intercanvi al Marroc per tal de conèixer la problemàtica en origen (no és obligatori).
- Treball final, a través de la metodologia d'Aprenentatge Servei, mitjançant el disseny d'un projecte d'intervenció social, innovador, aplicable a un servei o programa concret.
- Tutories grupals/individualitzades relacionades amb el treball final.

METODOLOGIA I ACTIVITATS:

- Seminaris de ponències magistrals de professionals de reconegut prestigi a nivell nacional o internacional.
- Sessions teòriques i pràctiques a càrrec de professorat i de professionals experts.
- Amb la presència de joves del col·lectiu que abordaran en primera persona els recorreguts del sistema i exposaran la seva vivència personal.
- Amb pràctiques en dispositius, centres i serveis pioners, públics i del tercer sector.
- Amb un viatge al Marroc (despeses no incloses al preu del curs).
- Amb un treball final, a través de la metodologia d'Aprenentatge Servei, de disseny d'un projecte d'intervenció social innovador aplicable a un servei o programa concret.
- Amb tutories individualitzades.
- Les llengües utilitzades al postgrau seran en català i el castellà.

A QUI ES DIRIGEIX:

- Persones amb estudis previs de qualsevol disciplina social, especialment el treball social i les ciències socials, que tenen inquietud per aprofundir sobre el col·lectiu per millorar la seva pràctica professional.
- Directius/ves, professionals i tècnics/ques de l'administració local, d'entitats del tercer sector i d'empreses, relacionats amb els serveis d'atenció als adolescents i joves.
- Graduats universitaris interessats en la intervenció social, els drets humans i socials, i les noves polítiques d'integració d'aquest col·lectiu.

SORTIDES PROFESSIONALS:

- Administració pública i entitats del tercer sector social: per poder impulsar, desplegar i gestionar nous models, polítiques, serveis i instruments d'intervenció social, així com orientar i coordinar equips de professionals de l'acció social.
- Institucions de recerca especialitzades en els àmbits de les ciències socials, les polítiques socials i els drets de ciutadania.

AVALUACIÓ:

- 80% d'assistència obligatòria, sense cap excepció.
- Tots els mòduls s'avaluaran mitjançant un treball teòric-pràctic vinculat a l'expressió creativa/artística que formarà part de la nota final de l'expedient acadèmic.
- El treball final: document del projecte d'intervenció/ recerca aplicada, exposició oral i pòster.

IMPORT:

- 2.450 euros.
- 10% bonificació pels col·legiats al TSCAT.
- Despeses del viatge voluntari al Marroc no incloses en el preu.
- En el cas que cap entitat o empresa vulgui incloure aquest curs dins el seu programa de formació bonificada: es podrà emetre factura del cost del curs, sempre amb sol·licitud prèvia a la matriculació, a nom de l'alumne o la tercera persona física o jurídica que assumeixi el pagament.

PRESCRIPCIÓ I MATRICULA:

- Per fer la prescripció del postgrau contactar amb postgrau.mena@ub.edu i violetaquirola@ub.edu
- La matricula del postgrau serà a partir de la primera setmana d'octubre de 2019.

OBJECTIUS DEL CURS:

Ofertir formació especialitzada per al coneixement, la comprensió i la reflexió del fenomen dels MENAs, per avançar en la implementació i consolidació dels principis establerts en la convenció dels drets de la infància amb aquest col·lectiu des d'una perspectiva complexa i multidisciplinària, a partir d'una aproximació tant teòrica com pràctica, i tant professional com acadèmica.

Promoure una aproximació professionalitzadora, adreçada a la formació de professionals, tècnics, gestors i directius, dirigida a cercar processos d'innovació a través del seguiment del "parcours de vie" (curs de la vida) de forma integral en la intervenció social des d'una basant interdisciplinària, donant especial rellevància a la participació dels/ de les joves en tot el procés, per tal d'impulsar canvis sistèmics i instrumentals en la forma d'entendre l'atenció i la integració d'aquest col·lectiu a Catalunya.

Facilitar l'aproximació acadèmica adreçada a la formació per a la investigació aplicada en l'àmbit del treball social, les ciències socials i altres disciplines relacionades.

Afavorir l'establiment de relacions internacionals amb agents públics i/o privats que, majoritàriament en territoris transfronterers, assisteixen a la realitat del col·lectiu d'adolescents i joves, i detecten, intervenen i actuen amb el col·lectiu.

CONTINGUTS:

MÒDUL 1: EXPECTATIVES I REALITATS: OBJECTIUS EN TRÀNSIT

■ Bloc 1.1. El fenomen migratori. Passat amb veu de present

- 1.1.1. Antecedents: Colonització i descolonització
- 1.1.2. Descolonització inacabada: una situació que s'arrossega
- 1.1.3. El fet cultural: Islam, i societat al Magrib

■ Bloc 1.2. Aproximació al fenomen

- 1.2.1. Conceptualització del fenomen
- 1.2.2. La qüestió del gènere
- 1.2.3. Estatut de refugiat i asil
- 1.2.4. El tràfic d'essers humans

■ Bloc 1.2. Legislació

- 1.2.1. Menors estrangers en conflicte amb les Administracions Públiques
- 1.2.2. La determinació de la edat
- 1.2.3. El dret a rebre protecció de las Administracions Públiques
- 1.2.4. L'accés a la documentació, a l'educació i a la salut

■ Bloc 1.4. Internacionalització del fenomen:

- 1.4.1. Projectes i models europeus
- 1.4.2. Projectes en territori: viatge al Marroc

MÒDUL 2: RECORREGUTS I ACOMPANYAMENTS: BIFURCACIONS DEL SISTEMA

■ Bloc 2.1. De la minoria a la majoria d'edat

- 2.1.1. Circuit de protecció
- 2.1.2. Protecció i justícia
- 2.1.3. El trànsit a la majoria d'edat

■ Bloc 2.2. Competències professionals

- 2.2.1. L'ètica des de la praxis
- 2.2.2. Treballar amb el col·lectiu: funcions i propostes d'intervenció

MÒDUL 3 INTERVENCIONS I INNOVACIÓ: SUMANT DIVERSITATS

■ Bloc 3.1. Dimensió teòrica de la intervenció integral

- 3.1.1. La Intervenció social i perspectiva de les fortaleces
- 3.1.2. El Poder i la capacitat d'actuar
- 3.1.3. El contínuum individual, grupal i comunitari
- 3.1.4. Intervenció social i dimensió relacional

■ Bloc . 3.2. Intervenir des de la salut

- 3.2.1. L'Estat de salut
- 3.2.2. Les pèrdues i les tensions
- 3.2.3. Equilibri psicològic i salut emocional
- 3.2.4. Salut mental
- 3.2.5. El consum de tòxics i l'alienació

■ Bloc 3.3. Estratègies d'intervencions socials i educatives

- 3.3.1. La teoria del vincle
- 3.3.1. Retrobament familiar a distància
- 3.3.2. Un món d'Activitats, propostes per créixer, una mirada apreciativa
- 3.3.3. Pràctiques restauratives, mesures educatives, estratègies i solucions
- 3.3.4. Caixa d'eines: recursos per treballar amb joves

■ Bloc 3.4. Innovem cap a la participació: Reflexió i experiències

- 3.4.1 La participació als centres de menors
- 3.4.2. La consciència col·lectiva
- 3.4.3. Un projecte de participació grupal i comunitària
- 3.4.4. Algunes experiències d'èxit: mentoria, esport, noves tecnologies...

■ Bloc 3.5. Estructura d'un servei, centre o recurs

- 3.5.1. Equip professional i gestió
- 3.5.2. Organització

MÒDUL 4 APROXIMACIÓ PRÀCTICA EN EL CIRCUIT DE PROTECCIÓ I XARXA D'ADULTS

Visites pràctiques a serveis i recursos de la xarxa de protecció i de majors (servei de fiscalia i trasllat, centre de primera acollida, centre d'acolliment, centre residencial -CRAE-, recursos residencials d'autonomia, recursos formatius d'autonomia, formació professional, centre de dia de majors -principalment ex MENAs- i recursos d'emergència de majors).

MÒDUL 5 DESENVOLUPAMENT I COOPERACIÓ INTERNACIONAL: RECONeixENT EL BAGATGE D'ORIGEN

■ Bloc 5.1: Representacions, sabers i pràctiques vers el desenvolupament i la cooperació amb el Magrib

- 5.1.1. Metàfora de la pobresa al Tercer món: el tortuós camí cap al desenvolupament
- 5.1.2. La institucionalització del desenvolupament: actors, coneixements i actuacions
- 5.1.3. Desenvolupament, cooperació i migracions
- 5.1.4. La cooperació per al desenvolupament

■ Bloc 5.2. Desenvolupament de projectes de cooperació

- 5.2.1. Experiències de cooperació sobre terreny
- 5.2.2. Disseny de projecte específic

MÒDUL 6 TREBALL FINAL DE POSTGRAU: DISSENY D'UN PROJECTE SOCIAL I EDUCATIU

A través de la metodologia de l'Aprenentatge Servei

■ Bloc 6.1. Elaboració del projecte

- 6.1.1. Emmarcament, disseny i desenvolupament

■ Bloc 6.2. Tutories grupals

DIRECCIÓ I PROFESSORAT:

■ **Direcció:** Dra. Violeta Quiroga (UB) i David Rodríguez (Fundació Idea)

■ **Professorat:** Més de 40 docents, professorat de la UFR Escola de Treball Social de la UB i experts/es en les matèries dels diversos mòduls i seminaris: Dra. Violeta Quiroga, Dra. Belen Parra, Dra. Paula Duran, Dr. Ferran Cortes, Dra. Anna Forés, David Rodríguez, Carmen Guasch, Almudena González, Albert Parés, Rosa Cendón, Maria José Bartrina, Mar Valls Botet, Oriol Janer, Dra. Mar Ramos, Dra. Anna Miralda, Loli Rodríguez, Montse Alfaro, Laura Terrades, Emilie Rivas, entre d'altres.